JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
YVES BOT
2 päivänä maaliskuuta 2016[1]

Asia C-241/15

Niculaie Aurel Bob-Dogi

(Ennakkoratkaisupyyntö – Curtea de Apel Cluj (Cluj'n muutoksenhakutuomioistuin, Romania))

Ennakkoratkaisupyyntö — Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa — Puitepäätös 2002/584/YOS — Eurooppalainen pidätysmääräys — 8 artiklan 1 kohdan c alakohta — Ennen eurooppalaista pidätysmääräystä annetun ja siitä erillisen kansallisen pidätysmääräyksen puuttumisen seuraus

1. Onko sellainen lainsäädäntö, jossa säädetään, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisala ulottuu pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion alueelle, ja jossa sallitaan siten mainitun pidätysmääräyksen antaminen syytetoimenpiteitä varten ilman että sitä ennen on annettu erillinen kansallinen pidätysmääräys, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS[2] – sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS[3] – mukainen?

2. Tällainen kysymys on esitetty nyt käsiteltävällä ennakkoratkaisupyynnöllä, joka koskee puitepäätöksen 3, 4 ja 8 artiklan tulkintaa ja joka on esitetty Mátészalkai járásbíróságin (Mátészalkan alioikeus, Unkari) 23.3.20015 Romanian kansalaisesta Bob-Dogista – joka pidätettiin kotimaassaan 2.4.2015, minkä jälkeen hänet asetettiin oikeudelliseen valvontaan – antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen toimeenpanoa Romaniassa koskevan pyynnön yhteydessä.

3. Curtea de Apel Cluj (Cluj'n muutoksenhakutuomioistuin) tiedustelee lähinnä sitä, tarkoitetaanko "pidätysmääräyksellä", jonka olemassaolosta on puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti ilmoitettava eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä erillistä ja ennen sitä annettua kansallista pidätysmääräystä, ja, mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko mainitun vaatimuksen täyttävän kansallisen pidätysmääräyksen puuttumista pidettävä implisiittisenä perusteena kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.

4. Kysymysten näennäisen teknisyyden taustalla piilee niiden suuri merkitys vastavuoroista tunnustamista koskevien välineiden tulevaisuudelle ja näin ollen Euroopan oikeudenkäyttöalueen luomiselle, joka on sidoksissa niiden takeiden määrittelyyn, joita on kehitetty perusoikeuksien kunnioittamisen varmistamiseksi eurooppalaisessa pidätysmääräysjärjestelmässä, jonka toimeenpano merkitsee väistämättä kestoltaan vaihtelevaa vapaudenriistoa.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — EYVL L 190, s. 1.

3 — EUVL L 81, s. 24; jäljempänä puitepäätös.

5. En epäröi annettavan vastauksen suhteen, kun voidaan todeta yhtäältä, että pääasiassa kyseessä olevaa Unkarin lainsäädäntöä on tutkittava perusoikeuksien suojelua koskevien vaatimusten valossa, ja toisaalta, ettei mainittu lainsäädäntö takaa eurooppalaisen pidätysmääräysjärjestelmän tehokkuutta eikä nopeutta.

6. Katson tässä ratkaisuehdotuksessa ensiksi, että eurooppalainen pidätysmääräys voidaan antaa ainoastaan erillisen kansallisen pidätysmääräyksen tai muun sellaisen vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen täytäntöön panemiseksi, jolla määrätään syytetyn henkilön etsinnästä ja pidättämisestä ja joka on annettu pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion rikosprosessuaalisten sääntöjen mukaisesti.

7. Toiseksi tuon esille, että koska erillisen kansallisen pidätysmääräyksen puuttuminen merkitsee itse eurooppalaisen pidätysmääräyksen olemassaoloon kiinteästi kuuluvan olennaisen menettelymääräyksen laiminlyömistä, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kieltäydyttävä panemasta täytäntöön toimea eurooppalaisena pidätysmääräyksenä.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Unionin oikeus*

8. Puitepäätöksen johdanto-osan viidennessä, kuudennessa, seitsemännessä, kahdeksannessa ja kymmenennessä perustelukappaleessa säädetään seuraavaa:

”(5) Unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteeseen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.

(6) Tässä puitepäätöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.

(7) Koska tavoitteena olevaa, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuvan monenvälisen luovuttamisjärjestelmän korvaamista ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden yksipuolisin toimin, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, neuvosto voi toteuttaa toimenpiteitä [EU] 2 artiklassa tarkoitetun ja [EY] 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Jälkimmäisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä päätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on välttämätöntä tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

(8) Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevia päätöksiä on valvottava riittävästi, mikä merkitsee sitä, että sen jäsenvaltion oikeusviranomaisen, jossa etsitty henkilö on otettu kiinni, on tehtävä päätös henkilön luovuttamisesta.

– –

(10) Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat järjestelyt perustuvat jäsenvaltioiden väliseen vankkaan luottamukseen. – –”

9. Puitepäätöksen 1 artiklassa, jonka otsikkona on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja velvollisuus panna se täytäntöön”, säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäätös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa [EU] 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.”

10. Puitepäätöksen 3, 4 ja 4 a artiklassa esitetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdottomat ja harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet.

11. Puitepäätöksen 8 artiklan, jonka otsikkona on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen sisältö ja muoto”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä seuraavat tiedot:

– –

c) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan;

– –”

12. Puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimittamat tiedot eivät riitä, jotta se voisi tehdä päätöksen luovuttamisesta, se pyytää toimittamaan kiireellisesti erityisesti 3–5 ja 8 artiklan osalta tarvittavat lisätiedot ja voi asettaa tietojen saamiselle määräajan ottaen huomioon tarpeen noudattaa 17 artiklassa vahvistettua määräaikaa.”

B *Unkarin oikeus*

13. Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisestä rikosoikeudellisesta yhteistyöstä vuonna 2012 annetun lain nro CLXXX (az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény) [4] 25 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1) Jos epäiltyä vastaan on aloitettava rikosoikeudellinen menettely, tuomioistuimen on annettava välittömästi eurooppalainen pidätysmääräys tämän henkilön pidättämiseksi missä tahansa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja luovuttamiseksi edellyttäen, että tämä on perusteltavissa rikkomisen vakavuudella. – –

4 — Magyar Közlöny 2012/260.

– –

7) Eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisala ulottuu myös Unkarin alueelle.

– –”

II Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

14. Mátészalkai járásbíróság (Mátészalkan alioikeus) antoi 23.3.2015 eurooppalaisen pidätysmääräyksen Romanian kansalaisesta Niculaie Aurel Bob-Dogista häntä vastaan aloitetun rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä 27.11.2013 Unkarissa tehdyistä teoista, joita voidaan pitää ”törkeänä vammantuottamuksena”.

15. Teoissa on kyse yleisellä tiellä sattuneesta liikenneonnettomuudesta, joka aiheutti mopolla ajaneelle Unkarin kansalaiselle Katonalle useita murtumia ja vammoja, joista Bob-Dogin katsotaan olevan vastuussa ohjaamansa kuorma-auton ylinopeuden vuoksi.

16. Schengenin tietojärjestelmään (SIS) syötettiin 30.3.2015 eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva ilmoitus.

17. Bob-Dogi otettiin kiinni 2.4.2015 Romaniassa, ja säilöön ottamisensa jälkeen hänet tuotiin Curtea de Apel Cluj’iin (Cluj’n muutoksenhakutuomioistuin), jotta hänet voidaan luovuttaa Unkarin oikeusviranomaisille.

18. Mainittu tuomioistuin hylkäsi samana päivänä antamallaan päätöksellä esityksen Bob-Dogin tutkintavankeudesta, määräsi hänet vapautettavaksi välittömästi oikeudelliseen valvontaan sekä määräsi syyttäjälle määräajan, jonka kuluessa eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä oli toimitettava romaniankielinen käännös.

19. Bob-Dogille toimitettiin 15.4.2015 pidetyssä istunnossa romaniaksi käännetyn eurooppalaisen pidätysmääräyksen jäljennös.

20. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on epävarma siitä, onko Unkarin lainsäädäntö puitepäätöksen mukainen. Se huomauttaa, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen b kohdassa – jonka otsikkona on ”Pidätysmääräyksen perusteena oleva päätös” – on maininta ”Nyíregyházi járásbíróságissa (Nyíregyházan tuomioistuin) toimiva syyttäjäviranomainen K.11884/2013/4”, ja että saman pidätysmääräyksen b kohdan 1 alakohdassa – jossa määrätään ilmoittamaan pidätysmääräyksestä tai muusta vastaavasta oikeudellisesta päätöksestä – viitataan ”Mátészalkai járásbíróságin (Mátészalkan paikallistuomioistuin) antamaan eurooppalaiseen pidätysmääräykseen nro 1.B256/2014/19-II, joka on pätevä myös Unkarin alueella ja on tämän perusteella samalla myös kansallinen pidätysmääräys”. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee näin ollen, voiko eurooppalainen pidätysmääräys pätevästi perustua itseensä ilman että viitataan ennakolta annettuun erilliseen kansalliseen pidätysmääräykseen.

21. Mainittu tuomioistuin panee merkille edellä sanotusta, että Romanian tuomioistuimilla on asiasta erilaisia tulkintoja.

22. Enemmistökannan mukaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanopyyntö on tällaisessa tilanteessa hylättävä siitä keskeisestä syystä, ettei eurooppalaisella pidätysmääräyksellä voida korvata kansallisen pidätysmääräyksen tai täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen puuttumista, toiset tuomioistuimet taas ovat hyväksyneet eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanopyynnön sillä perusteella, että oikeudelliset edellytykset on täytetty, sillä pidätysmääräyksen antaneet

oikeusviranomaiset ovat tällöin nimenomaisesti todenneet, että annettu eurooppalainen pidätysmääräys on samalla Romanian oikeusviranomaisille osoitetun pyynnön perusteena oleva tuomioistuimen päätös, jolloin mainitut oikeusviranomaiset ovat toisinaan täsmentäneet, että Unkarin lainsäädännön mukaan eurooppalainen pidätysmääräys on samalla kansallinen pidätysmääräys.

23. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen tunnustama päätös on eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanomenettelyn yhteydessä se kansallinen oikeudellinen päätös, jonka toimivaltainen viranomainen on antanut pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion rikosprosessuaalisten sääntöjen mukaisesti ennen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamismenettelyn käynnistymistä.

24. Mainittu tuomioistuin huomauttaa, että eurooppalaisen ja kansallisen pidätysmääräyksen välillä on huomattavia eroja. Eurooppalainen pidätysmääräys annetaan täytäntöönpanojäsenvaltion alueella olevan syytetyn tai tuomitun henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi, kun taas kansallinen pidätysmääräys annetaan pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion alueella olevan henkilön kiinni ottamiseksi. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaminen perustuu lisäksi pidätysmääräykseen tai rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen, mutta kansallinen pidätysmääräys annetaan sellaisten edellytysten ja tapausten perusteella, joita säännellään nimenomaisesti pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännön rikosprosessuaalisilla säännöksillä. Eurooppalaisen ja kansallisen pidätysmääräyksen välillä on lisäksi useita sisältöön, muotoseikkoihin ja voimassaoloaikaan liittyviä eroja.

25. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päättelee edellä sanotusta, että kansallisen pidätysmääräyksen puuttuessa henkilöä ei voida ottaa kiinni ja pitää pidätettynä ja että ei voida hyväksyä ajatusta siitä, että eurooppalainen pidätysmääräys ”muuttuu” kansalliseksi pidätysmääräykseksi etsityn henkilön luovuttamisen jälkeen. Tällainen tulkinta olisi sitä paitsi unionin oikeudella taattujen perusoikeuksien vastainen.

26. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on lisäksi sitä mieltä, että puitepäätöksessä tarkoitettujen harkinnanvaraisten tai ehdottomien kieltäytymisperusteiden ohella oikeuskäytäntö osoittaa, että on olemassa myös muita implisiittisiä kieltäytymisperusteita. Näin on silloin, kun eurooppalaisen pidätysmääräyksen aineelliset tai muotoseikkoja koskevat edellytykset eivät täyty muun muassa silloin, kun pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa ei ole annettu kansallista pidätysmääräystä, mistä on kyse käsiteltävän pääasian tilanteessa.

27. Curtea de Apel Cluj (Cluj’n muutoksenhakutuomioistuin) päätti näin ollen lykätä asian ratkaisua ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa sovellettaessa katsottava, että ilmaisulla ’ilmoitus siitä, onko olemassa – – pidätysmääräys’, tarkoitetaan kansallista – – pidätysmääräystä, joka on annettu pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion rikosprosessuaalisten säännösten mukaisesti ja joka on siten eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä erillinen?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko se, ettei kansallista – – pidätysmääräystä ole olemassa, olla implisiittinen peruste kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta?”

III Asian tarkastelu

A *Ensimmäinen kysymys*

28. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä sitä, onko puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että pidätysmääräyksellä, jonka olemassaolosta on ilmoitettava lomakkeessa, tarkoitetaan eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä erillistä kansallista pidätysmääräystä, joka on annettu pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion rikosprosessuaalisten sääntöjen mukaisesti.

29. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää tämän kysymyksen, koska sen käsiteltävänä on eurooppalainen pidätysmääräys, jonka liitteenä olevan lomakkeen b kohdan 1 alakohdassa on viittaus vain tähän eurooppalaiseen pidätysmääräykseen, sillä on niin, että kun Unkarin oikeusviranomaisilla on varteenotettavia indisioita, joiden perusteella ne voivat olettaa, että syytetoimenpiteitä varten etsitty henkilö on jonkin toisen jäsenvaltion alueella, ne antavat välittömästi eurooppalaisen pidätysmääräyksen Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisestä rikosoikeudellisesta yhteistyöstä vuonna 2012 annetun lain nro CLXXX 25 §:n nojalla; tuossa pykälässä säädetään, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisala ulottuu myös Unkarin alueelle.

30. Ennen tähän kysymykseen vastaamista minusta on tähdellistä korostaa, että eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liitetyssä lomakkeessa, jonka perusteella Unkarin oikeusviranomaiset ovat pyytäneet romanialaisilta virkaveljiltään Bob-Dogin luovuttamista, on paitsi viittaus sen b kohdan 1 alakohdassa tähän samaan, Mátészalkai járásbíróságin (Mátészalkan alioikeus) antamaan pidätysmääräykseen, mutta sen b kohdassa, jonka otsikkona on ”Pidätysmääräyksen perusteena oleva päätös ”, on lisäksi maininta ”Nyíregyházi járásbíróságissa (Nyíregyházan tuomioistuin) toimiva syyttäjäviranomainen K. 11884/2013/4”. Panen merkille, että eurooppalainen pidätysmääräys on näiden kahden maininnan vuoksi jo alun alkaenkin moniselitteinen päätöksen tekijän suhteen. Kuka on tehnyt päätöksen Bob-Dogia koskevan pidätysmääräyksen antamisesta? Onko sen tehnyt Nyíregyházi járásbíróságissa (Nyíregyházan tuomioistuin) toimiva syyttäjäviranomainen, jonka päätöksen Mátészalkai járásbíróság (Mátészalkan alioikeus) on vain pannut täytäntöön, vai onko päätöksen tehnyt Mátészalkan alioikeus syyttäjäviranomaisen pyynnöstä? Minulla ei ole tästä mitään käsitystä ja epäilen vahvasti, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole saanut tähän minkäänlaista vahvistusta.

31. Vaikka oletettaisiin, että päätöksen on tehnyt Mátészalkan alioikeus, katson, että puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että sen mukaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen on perustuttava erilliseen kansalliseen pidätysmääräykseen, jolla määrätään pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueella syytetoimien kohteena olevan henkilön etsinnästä ja pidättämisestä.

32. Tämänsuuntaista tulkintaa puoltaa mielestäni kolme samansuuntaista havaintoa. Ensinnäkään Unkarin oikeudessa säädetyn järjestelmän kaltainen järjestelmä ei ole eurooppalaisen pidätysmääräyskäsitteen käsitteellisen autonomian mukainen. Toiseksi mainitussa järjestelmässä syytetoimenpiteitä varten etsityltä henkilöltä viedään ne menettelylliset takeet, jotka johtuvat sellaisen kansallisen oikeudellisen päätöksen antamisesta, jolla määrätään kyseisen henkilön etsinnästä ja pidättämisestä. Kolmanneksi eurooppalaisen pidätysmääräyksen rinnastaminen kansalliseen pidätysmääräykseen Unkarin kaltaisissa jäsenvaltioissa, joissa sovelletaan syytepakkoperiaatetta, estää eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen yhteydessä tehtävän oikeasuhteisuuden arvioinnin.

33. Tarkastelen näitä havaintoja kutakin erikseen.

1. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen rinnastaminen kansalliseen pidätysmääräykseen ei ole eurooppalaisen pidätysmääräyskäsitteen käsitteellisen autonomian mukainen

34. Unkarin oikeudessa vahvistetussa ratkaisussa lähdetään eurooppalaisen ja kansallisen pidätysmääräyksen käsitteiden rinnastamisesta toisiinsa, mikä ei ole puitepäätöksen sanamuodon eikä tarkoituksen mukaista.

35. Ensinnäkin se, että eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä viitataan siihen itseensä kansallisena pidätysmääräyksenä, on ristiriidassa itse puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan sanamuodon kanssa; tuossa kohdassa säädetään, että eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on oltava sen liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettynä ”ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan”.

36. On syytä todeta, ettei puitepäätöksessä ole määritelty käsitettä ”pidätysmääräys” eikä myöskään käsitettä ”vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös”.

37. Tältä osin on aiheellista muistuttaa, että tällaisen määritelmän puuttuessa unionin oikeudesta näiden käsitteiden merkityksen ja ulottuvuuden määrittämisessä on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan otettava huomioon sekä kyseessä olevan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen sanamuoto että sen asiayhteys. [5]

38. Aivan aluksi on korostettava, että puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan sanamuodossa käytetään ilmausta ”pidätysmääräys”, kun taas tuon päätöksen otsikossa, johdanto-osan perustelukappaleissa sekä sen artiklojen otsikoissa ja itse artikloissa esiintyy käsite ”eurooppalainen pidätysmääräys” [6] tarkoitettaessa luovuttamisjärjestelmää, jota päätöksellä on tarkoitus säännellä.

39. Puitepäätökseen liitetyn lomakkeen b kohdan otsikon sanamuoto vahvistaa tulkinnan, jonka mukaan päätöksessä tehdään ero käsitteiden ”pidätysmääräys” ja ”eurooppalainen pidätysmääräys” välillä, koska siinä vaaditaan mainitsemaan päätös, johon eurooppalainen pidätysmääräys ”perustuu”, millä tarkoitetaan selvästi itse pidätysmääräyksestä erillisen ja sen perusteena olevan päätöksen olemassaoloa.

40. Tämän erottelun vuoksi ilmaisua ”pidätysmääräys” ei ole pidettävä yleisterminä, joka kokoaisi saman nimityksen alle sekä eurooppalaisen pidätysmääräyksen että kansalliset pidätysmääräykset, vaan erillisenä terminä, jolla tarkoitetaan ainoastaan kansallista pidätysmääräystä.

41. Näin ollen toisin kuin Unkarin hallitus väittää, puitepäätöksen ja siihen liitetyn lomakkeen sanamuodoista ilmenee, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen edellytyksenä on se, että on olemassa kansallinen pidätysmääräys, johon eurooppalainen pidätysmääräys liitetään ja joka on tämän eurooppalaisen pidätysmääräyksen oikeudellinen perusta.

42. Toiseksi eurooppalaisen pidätysmääräyksen rinnastaminen kansalliseen pidätysmääräykseen on mielestäni perustavanlaatuisessa ristiriidassa puitepäätöksellä luodun oikeudellista yhteistyötä koskevan järjestelmän ajatuksen sekä mainitun päätöksen 1 artiklan 1 kohtaan sisältyvän määritelmän kanssa.

5 — Ks. tuomio West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

6 — Puitepäätöksen 3 artiklan 1 kohdan ranskankielisessä versiossa käytetään ilmausta ”mandat d’arrêt”, vaikka sillä tarkoitetaan todennäköisesti eurooppalaista pidätysmääräystä, adjektiivi ”eurooppalainen” esiintyy kuitenkin useissa muissa tämän kohdan kieliversioissa (ks. mm. bulgarian, espanjan, saksan, kreikan, unkarin ja hollannin kieliversiot).

43. Tästä on huomattava, että puitepäätöksen tavoitteena on, kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti muistuttanut tukeutuen tuon päätöksen 1 artiklan 1 ja 2 kohtaan sekä sen johdanto-osan viidenteen ja seitsemänteen perustelukappaleeseen, ”korvata monenvälinen luovuttamisjärjestelmä jäsenvaltioiden välillä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvilla oikeusviranomaisten välisillä rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisjärjestelyillä tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytetoimenpiteitä varten”. [7]

44. Puitepäätöksellä perustetaan tässä tarkoituksessa uusi yksinkertaistettu ja entistä tehokkaampi luovuttamisjärjestelmä, jonka tavoitteena on ”helpottaa ja nopeuttaa oikeudellista yhteistyötä, jotta voitaisiin myötävaikuttaa sellaisen unionille asetetun tavoitteen toteutumiseen, jonka mukaan siitä tulee vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, sen vankan luottamuksen perusteella, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä”. [8]

45. Eurooppalainen pidätysmääräys on siis luotu järjestelmäksi, jolla on tarkoitus korvata luovuttamismenettely sellaisen etsityn henkilön luovuttamisen helpottamiseksi, joka on jossain muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, missä pidätysmääräys on annettu. Tämä puitepäätöksen perustana oleva ajattelutapa käy erittäin selvästi ilmi sen 1 artiklan 1 kohdassa esitetystä määritelmästä, joka osoittaa, että eurooppalaisella pidätysmääräyksellä pyritään yksinomaan muussa kuin pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa etsityn henkilön pidättämiseen, jotta tämä voidaan luovuttaa viimeksi mainittuun jäsenvaltioon.

46. Kuten erityisesti puitepäätöksen johdanto-osan viidennestä ja kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, puitepäätöksessä korvataan suvereenien valtioiden perinteinen yhteistyöjärjestelmä, joka edellyttää toimeenpanovallan käyttöä ja arviointia, kansallisten oikeusviranomaisten välisellä yhteistyöjärjestelmällä, jolla on tarkoitus varmistaa rikosoikeudellisten päätösten vapaa liikkuvuus yhteisellä oikeudenkäyttöalueella ja jonka ”kulmakivenä” on vastavuoroisen tunnustamisen periaate.

47. Vaikka puitepäätöksessä on useita eri osoituksia siitä, että eurooppalainen pidätysmääräys on kiistatta riippumaton luovuttamisen perinteisestä käsityksestä, kuten erityisesti menettelyn oikeudellistaminen, kansalaisten luovuttamiskieltoa koskevan säännön kumoaminen sekä osittainen luopuminen kaksoisrangaistavuuden opista, on kuitenkin huomattava, ettei unionin lainsäätäjä ole täysin poistanut jäsenvaltioiden välistä luovuttamisjärjestelmää luomalla kansallisten pidätysmääräysten automaattisen tunnustamisjärjestelmän ja mahdollistaen siten näiden pidätysmääräysten vapaan liikkuvuuden koko Euroopan lainkäyttöalueella.

48. Puitepäätös on oikeastaan eräänlainen välikäsi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen asteittaisessa toteuttamisessa ja tehostamisessa, mikä näkyy juuri siinä, että eurooppalainen pidätysmääräys on luotu kansallisen menettelyn välineeksi, ja sen antamisen edellytyksenä on aiempi kansallinen täytäntöönpanoperuste. [9]

7 — Ks. vastaavasti tuomio Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

8 — Ks. vastaavasti tuomio Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

9 — Todettakoon lisäksi, ettei tämän prosessin myöhäisemmässä vaiheessa ole kyse siitä, että kansallinen pidätysmääräys kumotaan, kuten Unkarin oikeudessa säädetään, vaan siitä, että pyritään mahdollistamaan kansallisen pidätysmääräyksen vapaa liikkuvuus koko Euroopan oikeudenkäyttöalueella.

49. Tältä osin on merkityksellistä todeta, että ilmaisu ”*onko* asiasta *annettu* lainvoimainen tuomio tai joku muu täytäntöönpanokelpoinen oikeuden päätös”,[10] joka sisältyy eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn neuvoston puitepäätösehdotuksen[11] 6 artiklan c alakohtaan, korvattiin puitepäätöksen tekemiseen johtaneessa lainsäädäntömenettelyssä ilmauksella ”ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös”, mikä poistaa tältä ilmoitukselta sen valinnaisuuden.

50. Ilmauksella ”eurooppalainen pidätysmääräys” tarkoitetaan mielestäni viime kädessä puitepäätöksellä luotua alkuperäistä välinettä, jolla pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen pyytää kansallisen päätöksen toimeenpanoa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella, ja joka tekee sisältämiensä pakollisten mainintojen myötä mahdolliseksi sen, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi tarkistaa pidätysmääräyksen olemassaolon sekä sen, täyttääkö se puitepäätöksestä johtuvat muodolliset vaatimukset.

51. Eurooppalainen pidätysmääräys on väline, jolla jäsenvaltion oikeusviranomainen pyytää toisen jäsenvaltion oikeusviranomaiselta etsityn henkilön luovuttamista, joten sitä ei ole mahdollista sekoittaa etsintä- ja pidätysmääräykseen, jonka täytäntöön panemiseksi tuo pidätysmääräys on annettu. Toisin sanoen se on toimi, jolla Euroopan oikeudenkäyttöalueella voidaan panna täytäntöön täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, jolla määrätään etsityn henkilön pidättämisestä. Näin ollen en ole lainkaan samaa mieltä Unkarin hallituksen väitteestä, jonka mukaan eurooppalainen pidätysmääräys ”on –– samalla myös pidätysmääräys”, vaan päinvastoin katson, että tämän oikeudellisen yhteistyön välineen erityisen luonteen vuoksi sen soveltamisalan ulottamisella pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueelle tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön nojalla ei voida korjata kansallisen pidätysmääräyksen tai minkä tahansa muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan puuttumista, joten eurooppalaisella pidätysmääräyksellä ei ole oikeudellista perustaa.

52. Oikeudellisen perustan puuttumista ei voida hyväksyä sitä suuremmalla syyllä sen vuoksi, että se poistaa etsityltä henkilöltä ne menettelylliset takeet, jotka liittyvät kansallisen oikeudellisen päätöksen antamiseen ja täydentävät eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamismenettelyyn liittyviä takeita.

2. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisalan ulottaminen pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueelle vie syytetoimenpiteitä varten etsityltä henkilöltä kansallisen oikeudellisen päätöksen antamisesta johtuvat menettelylliset takeet

53. Vastauksena unionin tuomioistuimen istunnossa esittämään kysymykseen, joka koski juuri sitä, onko pääasiassa kyseessä oleva niin sanottu ”yksinkertaistettu” menettely omiaan rajoittamaan kansalliseen oikeuteen perustuvia etsityn henkilön suojelemiseksi annettuja takeita, Unkarin hallitus kiisti kaikki vaarat näiden takeiden rajoittamisesta väittäen yhtäältä, että toisin kuin kansallinen pidätysmääräys, jonka voi tuomioistuimen lisäksi antaa myös poliisi tai syyttäjä, eurooppalaisen pidätysmääräyksen voi antaa ainoastaan tuomioistuin, sekä toisaalta, että sen antamista koskevat edellytykset ovat tiukemmat kuin kansallisen pidätysmääräyksen antamista määräävät edellytykset.

54. En ole lainkaan vakuuttunut tästä, vaan pikemminkin nämä Unkarin hallituksen selitykset lisäävät jo aiemmin osoittamaani huolta eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevan kansallisen oikeudellisen päätöksen puuttumisen mahdollisesti aiheuttamasta puolustautumisoikeuksien heikkenemisestä.

10 — Kursivointi tässä.

11 — KOM(2001) 522 lopullinen.

55. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen kieltäytymisperusteiden tiukka rajaaminen edellyttää mielestäni, että rajaamisen vastineeksi eurooppalaisen pidätysmääräyksen antavassa jäsenvaltiossa on olemassa todelliset ja tehokkaat menettelylliset takeet puolustautumisoikeuksista, sillä ilman niitä Euroopan oikeudenkäyttöalueen luomiseen olennaisesti liittyvä välttämätön tasapaino rikosoikeuden tehokkuusvaatimusten ja perusoikeuksien suojaamisvaatimusten välillä horjuisi.

56. Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä erillisen kansallisen pidätysmääräyksen olemassaoloa koskeva edellytys, joka ei todellakaan ole vain pikkutarkan ja tarpeettoman formalismin ilmentymä, on päinvastoin olennainen tae mainitun tasapainon säilymisestä puitepäätöksen järjestelmässä.

57. Mainittu edellytys on välttämätön keskinäisen luottamuksen olemassaolon ja etsityn henkilön oikeuksien kunnioittamisen kannalta.

58. Keskinäinen luottamus edellyttää ensinnäkin kansallisen pidätysmääräyksen olemassaoloa.

59. Vastavuoroisen tunnustamisen periaate, jolle eurooppalaisen pidätysmääräyksen järjestelmä perustuu, nojautuu itsekin keskinäiseen luottamukseen, jonka on tuomioon West [12] sisältyvän ilmauksen mukaan ”vallittava” jäsenvaltioiden välillä. [13] Unionin tuomioistuin on täsmentänyt tuomiossaan F., [14] että jäsenvaltioiden keskinäinen luottamus perustuu siihen, että niiden kansallisilla oikeusjärjestyksillä kyetään takaamaan ”niiden perusoikeuksien yhdenveroinen ja tehokas suoja, jotka on tunnustettu unionin tasolla ja erityisesti [Euroopan unionin] perusoikeuskirjassa” [15] (jäljempänä perusoikeuskirja).

60. Vastavuoroisen tunnustamisen prosessi perustuu siis ajatukseen siitä, ettei oikeudellisen päätöksen, jonka toimeenpanoon pyritään jäsenvaltiossa, tarvitse välttämättä täyttää kaikkia tässä jäsenvaltiossa vaadittuja menettelyllisiä ja aineellisia edellytyksiä, jos päätöksessä noudatetaan sen jäsenvaltion vastaavia normeja, jossa se on annettu. Kuten Euroopan komissio on aiheellisesti huomauttanut, vastavuoroinen tunnustaminen perustuu puitepäätöksessä tarkoitetussa luovuttamisjärjestelmässä lähtöoletukseen, jonka mukaan eurooppalainen pidätysmääräys perustuu aina kansalliseen pidätysmääräykseen tai vastaavaan kansalliseen oikeudelliseen päätökseen, jotka on annettu kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavien rikosprosessuaalisten sääntöjen mukaisesti.

61. Kansallisen pidätysmääräyksen, jonka täytäntöön panemiseksi eurooppalainen pidätysmääräys annetaan, olemassaolon ansiosta muiden jäsenvaltioiden oikeusviranomaisille voidaan näin antaa tae siitä, että kaikki kansalliset lakisääteiset edellytykset on täytetty, jotta voidaan määrätä syytetoimia varten etsityn henkilön pidättämisestä ja vangitsemisesta. Ilman tällaista vähimmäistaetta, mikä ei todellakaan luo keskinäistä luottamusta, jonka on vallittava pidätysmääräyksen antaneiden oikeusviranomaisten ja täytäntöönpanosta vastaavien oikeusviranomaisten välisissä suhteissa, yksinkertaistettu luovuttamisjärjestelmä herättäisi molemminpuolista epäluottamusta.

62. Kansallisen oikeudellisen päätöksen olemassaoloa koskevalla edellytyksellä ei näin ollen täytetä puitepäätöksen sanamuodon mukaiseen tulkintaan perustuvaa puhtaasti muotoseikkoja koskevaa vaatimusta. Vaatimalla, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen on perustuttava yhteiselle menettelylliselle pohjalle, joka muodostuu kansallisesta oikeudellisesta päätöksestä, jolla taataan riippumattoman ja puolueettoman tuomioistuimen väliintulo pakkotoimenpiteen antamiseksi, puitepäätös antaa vähimmäistason aineellisen sisällön tehokasta ja vastaavaa oikeussuojaa koskevalle periaatteelle sekä mahdollistaa täten keskinäisen luottamuksen periaatteen oikeudellisen toteutumisen käytännössä; voidakseen näet olla todella olemassa, tuo periaate ei saa jäädä vain sanahelinän tasolle.

12 — C-192/12 PPU, EU:C:2012:404.

13 — 53 kohta.

14 — C-168/13 PPU, EU:C:2013:358.

15 — 50 kohta.

63. Tältä osin on korostettava, että vaikka keskinäisen luottamuksen periaate kohdistuu ennen kaikkea jäsenvaltioihin, joilta edellytetään keskinäistä luottamusta niiden kansallisten lainsäädäntöjen eroista huolimatta, mainitulla periaatteella voidaan lisäksi tuomioistuimissa täydentää tulkintasääntöä, joka koskee sellaisiin välineisiin perustuvia jäsenvaltioiden velvoitteita, joiden avulla pyritään vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen asteittaiseen luomiseen.[16] Keskinäinen luottamus edellyttää mielestäni, että puitepäätöksen 8 artiklaan perustuvalle vaatimukselle eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevan kansallisen oikeudellisen päätöksen olemassaolosta annetaan aineellinen ulottuvuus.

64. Toiseksi etsityn henkilön oikeuksien kunnioittaminen edellyttää kansallisen pidätysmääräyksen olemassaoloa.

65. On aiheellista huomata, ettei pidätysmääräys sisällä nimensä mukaisesti ainoastaan pidätysmääräystä vaan myös vangitsemismääräyksen. Sitä ei pidä rinnastaa pidättämisen yhteydessä esimerkiksi tutkinnan kuluessa toteutettavaan säilöönottotoimenpiteeseen. Tämän pidätysmääräyksen täytäntöönpano merkitsee näet jo luonteensa puolesta – ja niiden määräaikojen vuoksi, joita ei voida lyhentää ja jotka johtuvat juuri sen täytäntöönpanon oikeudellisista ja aineellisista edellytyksistä – vangitsemisjaksoa, joka muuten puitepäätöksessä rinnastetaan joko rangaistuksen toimeenpanon alkuun tai ennen tuomion antamista suoritettavaan tutkintavankeuteen, sillä tutkintavankeudessa vietetty aika on vähennettävä suoritettavasta rangaistuksesta tai tapauskohtaisesti tuomion seurauksena annetusta rangaistuksesta.[17]

66. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen perustana olevan kansallisen pidätysmääräyksen olemassaolo on siis ymmärrettävä siten, että se ilmentää laillisuusperiaatetta, joka puolestaan merkitsee, että pakkovaltaa, jonka nojalla etsintä-, pidätys- ja vangitsemismääräys annetaan, ei voida harjoittaa niiden kunkin jäsenvaltion kansallisessa oikeudessa määriteltyjen lakisääteisten rajoitusten ulkopuolella, joiden rajoissa viranomaisilla on oikeus etsiä, panna syytteeseen ja tuomita rikkomuksesta epäiltyjä henkilöitä.

67. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen toimeenpanoon sovellettavan pääasiassa kyseessä olevan oikeudellisen järjestelmän kaltainen järjestelmä ei täytä tätä oleellista vaatimusta.

68. Minun on ensinnäkin todettava, että kyseinen järjestelmä on hyvin moniselitteinen. Mitä käytännössä tarkoittaa säännös, jonka mukaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisala ”ulottuu myös Unkarin alueelle”?

69. Mainittu säännös merkitsee kirjaimellisesti tulkittuna sitä, että eurooppalaista pidätysmääräystä sovelletaan Unkarin alueella, mutta samalla noudatetaan edelleen Unkarin omaa oikeudellista järjestelmää. Kuvitelkaamme esimerkiksi, että – ilman että oletus on vain teoreettinen – pakosalla oleva henkilö, josta Unkarin oikeusviranomaiset ovat antaneet kansallisena pidätysmääräyksenä toimivan eurooppalaisen pidätysmääräyksen ajatellen, että tuo henkilö on ulkomailla, lopulta pidätetään Unkarin alueella. Mitä sääntöjä tällöin olisi sovellettava? Jos pitäydytään tuon kansallisen säännöksen kirjaimellisessa tulkinnassa, pidätyksen perusteena oleva toimi säilyttää eurooppalaisen pidätysmääräyksen juridisen luonteen, ja sen vaikutukset vain ”ulotetaan” kansalliselle alueelle. Tästä seuraa, että tällaiselle pidätysmääräykselle ominaista oikeudellista järjestelmää olisi sovellettava Unkarin alueella niin kuin sitä sovellettaisiin jonkin muun jäsenvaltion alueella. Merkitseekö tämä sitä, että Unkarin oikeusviranomaisia on pidettävä samalla sekä pidätysmääräyksen antaneina että sen täytäntöönpanosta vastaavina viranomaisina, että etsityllä henkilöllä on heti pidättämisestään lähtien puitepäätöksellä tunnustetut oikeudet ja että hän voi siten olla suostumatta luovuttamiseensa sekä

16 — Ks. vastaavasti muun muassa De Schutter, O., ”La contribution du contrôle juridictionnel à la confiance mutuelle”, *La confiance mutuelle dans l’espace pénal européen/Mutual Trust in the European Criminal Area*, Institut d’études européennes de l’Université libre de Bruxelles (ULB), Bryssel, 2005, s. 79, erityisesti s. 103; De Schutter mieltää vastavuoroisuuden tunnustamisen periaatteen periaatteeksi, jolla on vastaava tehtävä kuin vilpittömän yhteistyön periaatteella.

17 — Ks. puitepäätöksen 26 artiklan 1 kohta.

vedota erityissääntöön tai luopua vetoamasta siihen? Onko eurooppalaisen pidätysmääräyksen toimeenpanoon sovellettavia määräaikoja noudatettava? Nämä eri kysymykset osoittavat, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisalan ulottaminen pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueelle kertoo rajoiltaan erityisen epämääräisestä oikeudellisesta järjestelmästä, joka ei missään nimessä täytä oikeusvarmuuden vaatimusta.

70. Vain vetoamalla tietyllä tavalla Unkarin säännöksen, jolla eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisala ulotetaan Unkarin alueelle, sanamuotoihin niitä voidaan tulkita yhdenmukaisesti Unkarin hallituksen sen tulkinnan kanssa, jonka mukaan eurooppalaisella pidätysmääräyksellä on Unkarissa kansallisen pidätysmääräyksen juridinen luonne ja muissa jäsenvaltioissa eurooppalaisen pidätysmääräyksen juridinen luonne.

71. Vaikka noudattaisin Unkarin hallituksen kantaa tässä tulkinnassa, tällaisen pidätysmääräyksen oikeudellinen järjestelmä on edelleen kuitenkin hyvin moniselitteinen, kuin roomalaisen mytologian kaksikasvoinen Janus-jumala; järjestelmällä on ”kahdet kasvot”, joista toinen edustaa kansallista pidätysmääräystä pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueella ja toinen eurooppalaista pidätysmääräystä muiden jäsenvaltioiden alueella.

72. Ensinnäkin koska eurooppalainen pidätysmääräys on – kuten olen edellä korostanut – oikeudellisen yhteistyön väline, joka ei ole sama asia kuin pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueella olevan henkilön etsintä- ja pidätysmääräys, Unkarin järjestelmä vääristää eurooppalaisen pidätysmääräyksen tarkoitusta ja vie siltä oikeudellisen perustan.

73. Toiseksi etsityltä henkilöltä viedään tällä tavoin mahdollisuus riitauttaa pidätyksensä ja vangitsemisensa laillisuus pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa tämän jäsenvaltion säännösten valossa sen vuoksi, ettei ole olemassa muuta kannekelpoista tointa kuin eurooppalainen pidätysmääräys. Koska täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on toimivaltainen ainoastaan lausumaan puitepäätöksessä tarkoitetuista kieltäytymisperusteista, pidätyksen ja vangitsemisen laillisuuden yksi kokonainen osa-alue saattaa näin ollen jäädä täysin oikeudellisen valvonnan ulkopuolelle.

74. On totta, että syytteeseenpanoa koskeva rikosoikeudellinen menettely jää puitepäätöksen soveltamisalan ja unionin oikeuden ulkopuolelle. Jäsenvaltioilla on silti velvollisuus kunnioittaa perusoikeuksia, kuten niitä, jotka on vahvistettu Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetussa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa, tai niiden kansallisessa lainsäädännössä,[18] mukaan lukien mainitun yleissopimuksen 13 artiklassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa ilmaistu oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaminen ei kuitenkaan voi vapauttaa jäsenvaltioita velvollisuudesta noudattaa niiden kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä menettelyllisiä takeita silloin, kun on tehty päätös henkilön vapaudenriistosta.

75. Mielestäni on niin, että unionin lainsäätäjä on juuri poistaakseen mahdollisuuden siitä, että henkilöltä viedään yksilönvapauksien valvojina toimivien tuomioistuinten väliintuloon liittyvät takeet, säätänyt, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen on perustuttava pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion menettelysääntöjen mukaisesti annettuun oikeudelliseen päätökseen.

76. Jos sitä paitsi annetaan vain yksi pidätysmääräys, joka toimii samanaikaisesti sekä eurooppalaisena pidätysmääräyksenä että kansallisena pidätysmääräyksenä, täytäntöönpanojäsenvaltioilla ei ole mitään taetta siitä, että pidätysmääräyksen antanut jäsenvaltio on arvioinut oikeasuhteisuuden.

18 — Ks. tuomio F. (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 48 kohta).

3. Kansallisena pidätysmääräyksenä toimivan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaminen saattaa estää oikeasuhteisuuden arvioinnin pidätysmääräyksen antamisen yhteydessä

77. Kysymys oikeasuhteisuuden arvioinnista on yksi niistä keskeisistä ongelmista, joita eurooppalaisen pidätysmääräyksen järjestelmään on liittynyt sen soveltamisesta lähtien.

78. Komissio on todennut puitepäätöksen täytäntöönpanoa vuodesta 2007 lähtien käsittelevässä kertomuksessaan,[19] että luottamusta eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamiseen on heikentänyt eurooppalaisen pidätysmääräyksen järjestelmällinen käyttäminen sellaisten henkilöiden luovuttamiseksi, joita etsitään erittäin vähäisistä rikkomuksista.[20] Se on myös todennut, että vaikutus etsittyjen henkilöiden vapauteen on suhteeton, ”jos eurooppalainen pidätysmääräys annetaan sellaisissa tapauksissa, joissa tutkintavankeus katsottaisiin muussa tapauksessa sopimattomaksi”.[21]

79. Euroopan parlamentti on suositellut 27.2.2014 antamassaan päätöslauselmassa suosituksista komissiolle eurooppalaisen pidätysmääräyksen uudelleentarkastelusta,[22] että toimivaltaisen viranomaisen on eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen yhteydessä ”arvioitava pyydetyn toimenpiteen tarve huolellisesti kaikkien olennaisten tekijöiden ja seikkojen pohjalta siten, että huomioon otetaan syytetyn tai pidätetyn henkilön oikeudet ja se, onko saatavilla sopivia lievempiä vaihtoehtoisia toimenpiteitä aiottujen tavoitteiden saavuttamiseksi”.[23]

80. Neuvosto puolestaan on tarkastellut 4. ja 5.6.2009 hyväksytyssä neljännen keskinäisen arviointikierroksen loppuraportissaan nimeltä ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen ja sitä vastaavien luovuttamismenettelyjen soveltaminen käytännössä jäsenvaltioiden välillä”[24] oikeasuhteisuutta koskevan perusteen käyttöönottoa ”ylimääräisenä arviointina vaaditun kynnysarvon tarkistamisen ohella, jotta voidaan arvioida eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen mahdollisuuksia asian olosuhteiden valossa.[25] Neuvosto antoi jäsenvaltioille antamassaan suosituksessa nro 9 valmisteluelimilleen tehtäväksi jatkaa neuvotteluja oikeasuhteisuusvaatimuksen käyttöönotosta tavoitteena löytää unionin sisällä johdonmukainen ratkaisu.

81. Neuvosto päätti 3. ja 4.6.2010 pitämässään istunnossa tehdä muutoksen käsikirjaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta[26] lisätäkseen sen 3 kohtaan perusteet, joita on sovellettava pidätysmääräyksen antamisen yhteydessä.

82. Käsikirjassa todetaan muun muassa, että ”ottaen huomioon eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon ankarat seuraukset sen rajoittaessa etsityn henkilön fyysistä vapautta ja vapaata liikkumista, toimivaltaisten viranomaisten olisi ennen pidätysmääräystä koskevan päätöksen tekemistä otettava huomioon suhteellisuus arvioimalla useita tärkeitä tekijöitä”, joita ovat muun muassa ”rikoksen vakavuus, mahdollisuus pitää epäilty säilössä – –, todennäköisesti määrättävä seuraamus, jos etsitty henkilö todetaan syylliseksi väitettyyn rikokseen, [sekä] yleisön tehokkaan suojelun varmistaminen ja rikoksen uhrien etujen huomioon ottaminen”. Käsikirjassa todetaan vielä, että ”[eurooppalaista] pidätysmääräystä olisi käytettävä vain, jos suhteellinen, riittävä ja kyseessä olevaan tapaukseen soveltuva pakkokeino on ennaltaehkäisevä säilöönotto”.

19 — Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen täytäntöönpanosta vuodesta 2007 lähtien (KOM(2011) 175 lopullinen).

20 — Ks. kertomuksen 5 kohta.

21 — Idem.

22 — Asiakirja T7-0174/2014.

23 — Ks. tämän päätöslauselman liite.

24 — Asiakirja 8302/4/09 REV 4 – Crimorg 55 COPEN 68 EJN 24 Eurojust 20.

25 — Ks. raportin 3.9 kohta.

26 — Asiakirja 17195/1/10 REV 1 – COPEN 275 EJN 72 Eurojust 139 (jäljempänä käsikirja).

83. Lisään vielä, että neuvosto on nimenomaisesti vahvistanut oikeasuhteisuusvaatimuksen toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä 12.6.2007 tekemässään päätöksessä 2007/533/YOS,[27] jonka 21 artiklassa määrätään, että ennen kuulutuksen antamista jäsenvaltioiden on määritettävä, onko tapaus ”asianmukainen ja niin merkityksellinen ja tärkeä, että siitä on tehtävä kuulutus SIS II:ssa”. Koska SIS:ssä annettu ilmoitus voi puitepäätöksen 9 artiklan mukaan vastata eurooppalaista pidätysmääräystä, tällä säännöksellä siis saatetaan tämän pidätysmääräyksen oikeasuhteisuuden arviointi osaksi säädännäisoikeutta.

84. Itse puitepäätöksessä ei kuitenkaan nimenomaisesti vaadita pidätysmääräyksen antavia oikeusviranomaisia arvioimaan oikeasuhteisuutta, ja käsikirjan 3 kohdassa sitä paitsi todetaan, että ”on selvää, että – – puitepäätös ei vaadi pidätysmääräyksen antavaa jäsenvaltiota tekemään suhteellisuustarkistusta ja että jäsenvaltioiden lainsäädännöllä on tältä osin ratkaiseva merkitys”. Pidätysmääräyksen antavan oikeusviranomaisen tekemässä oikeasuhteisuusarvioinnissa on siis käsikirjan mukaan kyse ”tulkinnasta, joka on – – puitepäätöksen säännösten ja sen täytäntöönpanon taustalla olevan yleisen periaatteen *mukainen*”.[28]

85. Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen tekemä oikeasuhteisuusarviointi ei siis käsikirjan mukaan perustu puitepäätöksen sitovuuteen vaan ainoastaan jäsenvaltioiden välillä vallitsevaan laajaan yksimielisyyteen, jonka parlamentti, neuvosto ja komissio ovat hyväksyneet. Arviointi on siis vain puitepäätöksen ”mukainen”, mutta sitä ei vaadittaisi tuossa päätöksessä.

86. Kiistän tämän mielestäni virheellisen ajattelun varsinkin kun olen vakuuttunut toteamuksesta, että käsikirjassa vain esitetään ”huomautuksia”, jotka ovat pelkästään ”suosituksia”.[29]

87. Puitepäätös on mielestäni sitova siinä mielessä, että siinä vaaditaan oikeasuhteisuusarviointia eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisvaiheessa, mutta myös siinä mielessä, että siinä ei lähtökohtaisesti sallita tämän arvioinnin tekemistä pidätysmääräyksen täytäntöönpanovaiheessa poikkeusolosuhteita lukuun ottamatta.

88. SEU 5 artiklassa nykyisin ilmaistu unionin oikeuden yleinen periaate eli suhteellisuusperiaate mainitaan puitepäätöksen johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa, jossa todetaan, että mainitun periaatteen mukaisesti puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13.12.1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuvan monenvälisen luovuttamisjärjestelmän korvaamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.

89. Puitepäätöksen 1 artiklan 3 kohdassa sitä paitsi muistutetaan, ettei päätös vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa EU 6 artiklassa taattuja ja perusoikeuskirjasta kuvastuvia perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.

90. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan siinä vahvistettuja oikeuksia ja vapauksia voidaan rajoittaa ainoastaan ”*suhteellisuusperiaatteen mukaisesti* – –, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia”.[30]

91. Rikosoikeuden alalla suhteellisuusperiaate sisältyy erityisenä ilmauksena perusoikeuskirjan 49 artiklassa taatun rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatteen yhteyteen.

27 — EUVL L 205, s. 63.

28 — Kursivointi tässä.

29 — Ks. käsikirjan alaviite 1.

30 — Kursivointi tässä.

92. Näiden suhteellisuusperiaatetta koskevien yleisten viittausten ohella puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdassa, jossa määritellään eurooppalaisen pidätysmääräyksen aineellinen soveltamisala, käsitellään epäsuorasti mutta nimenomaisesti tällaisen pidätysmääräyksen antamista koskevan päätöksen oikeasuhteisuuden arviointia ja säädetään, että se voidaan antaa syytetoimenpiteitä varten ainoastaan teoista, joista pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta, ja kun on kyse näiden toimenpiteiden täytäntöönpanosta, sellaisista seuraamuksista, joiden kesto on vähintään neljä kuukautta.

93. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaminen tämän säännöksen vaatimusten mukaisesti ei kuitenkaan välttämättä estä suhteellisuusperiaatteen loukkaamista kaikissa tapauksissa. Kuten käy ilmi käsikirjaan sisältyvästä luettelosta, jossa mainitaan – tosin ei tyhjentävästi – ne tekijät, jotka arvioinnissa on otettava huomioon, oikeasuhteisuuden tosiasiallinen arviointi näet edellyttää konkreettista arviointia kunkin tapauksen erityisolosuhteiden mukaan.

94. Mielestäni puitepäätöksessä velvoitetaan tekemään oikeasuhteisuusarviointi eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisvaiheessa ilman, että voitaisiin perustellusti vedota siihen, että pidätysmääräyksen antamista koskevat edellytykset kuuluvat jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan rikosoikeuden alalla.

95. Ensinnäkin vetoamisella kiistettäisiin ero, joka nimenomaan on tehtävä eurooppalaisen pidätysmääräyksen ja sen perusteena olevan kansallisen pidätysmääräyksen välillä. Kansallisen pidätysmääräyksen antamista koskevat edellytykset kuuluvat todellakin jäsenvaltioiden toimivaltaan rikosoikeuden alalla, kun taas eurooppalainen pidätysmääräys sitä vastoin on väline, joka on luotu unionin oikeudella ja jota säännellään tällä oikeudella etenkin sen antamista koskevien edellytysten osalta, kuten ilmenee puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdasta, jossa vahvistetaan tapaukset, joissa eurooppalainen pidätysmääräys ”voidaan antaa”. Päätöksestä laajentaa kansallisen pidätysmääräyksen alueellinen soveltamisala Euroopan oikeudenkäyttöalueelle eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen avulla tulee puitepäätöksen myötä unionin oikeuden alaan kuuluva päätös. Jäsenvaltion säännös, jossa puitepäätöksen mukaisesti vahvistetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevat edellytykset, ei siis voi jäädä unionin oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle pelkästään sillä perusteella, että se kuuluu tämän valtion rikosoikeuden piiriin. [31]

96. Toiseksi muistutan, että puitepäätöksellä on tarkoitus korvata luovuttamismenettely oikeusviranomaisten välisellä luovuttamisjärjestelmällä, joka perustuu jäsenvaltioiden väliseen luottamukseen toistensa rikosoikeusjärjestelmiin. Tämä luottamus perustuu ajatukseen siitä, että kunkin jäsenvaltion on hyväksyttävä muissa jäsenvaltioissa voimassa olevan rikosoikeuden soveltaminen silloinkin, kun tämän jäsenvaltion oman kansallisen oikeuden täytäntöönpano johtaisi toisenlaiseen päätökseen. Koska puitepäätöksen järjestelmä perustuu tuomioistuinten väliseen yhteistyöhön, nämä erot voidaan hyväksyä juuri sen ansiosta, että kaikki tuomioistuimet Euroopan oikeudenkäyttöalueella arvioivat yhdessä ja yhdenmukaisesti oikeasuhteisuutta. Toisin sanoen luottamus, jota eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on määrä osoittaa toimeenpanovaiheessa, perustuu siihen, että luovuttamisjärjestelmä antaa sille varmuuden siitä, että pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on jo pidätysmääräyksen antamisvaiheessa tehnyt oman oikeasuhteisuusarviointinsa ilman, että sen toimivalta olisi sidoksissa toimeenpanoelimen tai hallintoviranomaisen päätökseen.

31 — Panen vastaavasti merkille, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin oikeus rajoittaa jäsenvaltioiden toimivaltaa rikosoikeuden alalla siten, ettei tällä alalla annetulla lainsäädännöllä voida muun muassa rajoittaa unionin oikeudessa taattuja perusvapauksia (ks. tuomio Dickinger ja Ömer, C-347/09, EU:C:2011:582).

97. Tästä pääsenkin päätelmään, jonka mukaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antavan oikeusviranomaisen on voitava tehdä oikeasuhteisuusarviointi. En missään nimessä usko, että tämä voisi heikentää eurooppalaisen pidätysmääräyksen tehokkuutta tai antaa rikkomuksesta epäillyille mahdollisuuden välttyä rangaistukselta valtioiden rajat ylittämällä. Oikeasuhteisuusarvioinnin vaatimuksella voidaan päinvastoin tehostaa järjestelmää siten, että vältetään lukuisten eurooppalaisten pidätysmääräyksien antaminen sellaisten syytetoimien yhteydessä, joita varten voidaan harkita halvempia toimenpiteitä, jolloin poliisi- ja oikeuslaitos voivat keskittää voimansa vakavampien rikosten torjuntaan.

98. Unkarin oikeuteen perustuvan järjestelmän kaltainen järjestelmä, joka perustuu vain yhden sellaisen päätöksen antamiseen, joka on samalla sekä eurooppalainen että kansallinen pidätysmääräys, estää pidätysmääräyksen antanutta oikeusviranomaista, jota sitoo syytepakkoperiaate, tekemästä oikeasuhteisuusarviointiaan, ja se tekee tästä oikeusviranomaisesta vain eräänlaisen poliisin tai syyttäjän välittäjän.

99. Edellä sanotusta on aiheellista huomata, että Unkarin hallitus on vastannut komission 11.4.2011 laatiman valmisteluasiakirjan [32] VIII osaan sisältyvässä taulukossa olevaan oikeasuhteisuustestin olemassaoloa koskevaan kysymykseen: ”Ei (laillisuusperiaate)”.

100. Käsiteltävä pääasia havainnollistaa täydellisesti salakareja, jotka voitaisiin välttää suhteellisuusperiaatetta soveltamalla.

101. Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tiedoista näet ilmenee, että Bob-Dogilla oli Romaniassa Unkarin oikeusviranomaisten tiedossa ollut osoite; nämä lähettivät Bob-Dogille haasteen saapua oikeuteen 2.12.2014 kirjatulla kirjeellä, jota tämä ei ole kiistänyt saaneensa, mutta saaneensa sen vasta 5.12.2014. Unkarin syyttäjän syytteestä käy lisäksi ilmi, että Mátészalkai járásbíróságia (Mátészalkan tuomioistuin) on kehotettu määräämään Bob-Dogille rikosoikeudellinen sakko ja kieltämään häneltä moottoriajoneuvoilla ajo yleisillä teillä. Tällaisessa tilanteessa on vakava syy epäillä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamispäätöksen oikeasuhteisuutta, kun kaiken lisäksi teoista, joista asianomaista syytetään, on kulunut yli 13 kuukautta.

102. Olipa asia miten hyvänsä, voin vain todeta, että Unkarin oikeudessa tarkoitettu yksinkertaistettu luovuttamisjärjestelmä, joka ei anna minkäänlaista varmuutta siitä, että pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on tehnyt oikeasuhteisuusarvioinnin, ei ole puitepäätöksen mukainen.

103. Haluan seuraavaksi hieman tarkentaa arviointini ulottuvuutta. Se voi johtaa suhteellisuusperiaatteen mukaisesti syytepakkoperiaatteen kyseenalaistamiseen vain silloin, kun kansallisen pidätysmääräyksen maantieteellinen soveltamisala on päätetty ulottaa Euroopan oikeudenkäyttöalueelle eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen välityksellä. Ainoastaan tällaisessa tilanteessa, joka on rinnastettavissa unionin oikeuden täytäntöönpanoon, puitepäätöstä on mielestäni tulkittava siten, että – jotta voidaan taata sillä perustetun luovuttamisjärjestelmän tehokkuus – siinä vaaditaan pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta oikeasuhteisuusarviointia.

104. Kaikkien edellä esitettyjen syiden vuoksi ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen kysymykseen siten, että puitepäätöksellä mahdollistetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaminen ainoastaan siitä erillisen kansallisen pidätysmääräyksen tai muun sellaisen vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen täytäntöön panemiseksi, joilla määrätään syytetyn henkilön etsinnästä ja pidättämisestä ja jotka on annettu pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion rikosprosessuaalisten sääntöjen mukaisesti.

32 — Komission yksiköiden valmisteluasiakirja oheisasiakirjana komission kolmannelle kertomukselle Euroopan parlamentille ja neuvostolle eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen täytäntöönpanosta vuodesta 2007 lähtien (SEC(2011) 430 lopullinen).

B *Toinen kysymys*

105. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään lähinnä sitä, muodostaako se, ettei eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevan kansallisen pidätysmääräyksen olemassaolosta ilmoiteta, perusteen kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.

106. Kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, puitepäätöksen systematiikan taustalla on vastavuoroisen tunnustamisen periaate, joka on oikeudellisen yhteistyön kulmakivi ja tarkoittaa puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan, että jäsenvaltiot ovat lähtökohtaisesti velvollisia panemaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön. Viimeksi mainitut voivat näin ollen kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta ainoastaan puitepäätöksen 3, 4 ja 4 a artiklassa tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden perusteella ja ne voivat asettaa sen täytäntöönpanolle ainoastaan mainitun päätöksen 5 artiklassa määritellyt ehdot. [33]

107. Vaikka näiden säännösten rakenne ei jätä sijaa millekään muulle kieltäytymisperusteelle, on kuitenkin syytä huomata, että niillä pyritään yksinomaan vahvistamaan tapaukset, joissa täytäntöönpanojäsenvaltion oikeusviranomainen – jolle on annettu eurooppalainen pidätysmääräys, joka asianmukaisesti annettuna johtaa täytäntöönpanoon – on tästä huolimatta vapautettu sen toimeenpanosta. Toisin sanoen näiden säännösten lähtökohtana on, että toimi, jonka toimenpano tehdään tyhjäksi, vastaa puitepäätöksen 1 artiklassa esitettyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmää ja täyttää sen 8 artiklassa säädetyt sisältöä ja muotoa koskevat vaatimukset.

108. Tämä ei kuitenkaan päde sellaiseen eurooppalaiseen pidätysmääräykseen, jota ei ole annettu kansallisen pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen täytäntöön panemiseksi.

109. Kansallisen oikeusperustan puuttuminen ei merkitse muotoon liittyvää sääntöjenvastaisuutta, joka voitaisiin korjata turvautumalla puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun yhteistyöjärjestelmään, vaan aineellista sääntöjenvastaisuutta, jonka vuoksi tointa ei voida pitää eurooppalaisena pidätysmääräyksenä.

110. Päättelen edellä esitetyn perusteella, että täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella ei ole oikeutta panna täytäntöön sellaista eurooppalaiseksi pidätysmääräykseksi luonnehdittua toimea, jota ei ole annettu kansallisen pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen täytäntöön panemiseksi.

IV Ratkaisuehdotus

111. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että Curtea de Apel Cluj'n (Cluj'n muutoksenhakutuomioistuin) esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin vastataan seuraavasti:

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, 8 artiklaa on laillisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden valossa tulkittava siten, että:

— eurooppalainen pidätysmääräys voidaan antaa ainoastaan siitä erillisen kansallisen pidätysmääräyksen tai muun sellaisen vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen täytäntöön panemiseksi, jolla määrätään syytetyn henkilön etsinnästä ja pidättämisestä ja joka on annettu pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion rikosprosessuaalisten sääntöjen mukaisesti;

33 — Ks. vastaavasti tuomio West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, 55 kohta); tuomio Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, 38 kohta) ja tuomio F. (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 36 kohta).

— jos näin ei ole, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kieltäydyttävä panemasta toimea täytäntöön eurooppalaisena pidätysmääräyksenä.